

Slöjan: ett debattinlägg

av Björn Linsten

Slöjdebatten går vidare och behöver nyanseras. Det är sant att många muslimska kvinnor klär sig såsom de blir tillsagda av sina föräldrar eller senare sina äkta män utan att egentligen själva aktivt ha tagit ställning. Skälen kan vara helt religiösa, eller helt kulturbundna men består kanske oftast av en blandning. Något som i debatten ofta förbigås med tystnad är att det också är sant att många muslimska kvinnor (och män) av religiösa skäl själva väljer att bära en ur islamisk synvinkel etiskt riktig heltäckande klädsel. Dessa kvinnor har själva studerat de islamiska källorna och funnit att det är etiskt påbudet för kvinnor att täcka sitt hår i det offentliga livet. Fråntas hon möjligheten att göra detta fråntas hon faktiskt sin frihet att utöva sin religion. Det kan här också vara på sin plats att förtydliga att det knappast är möjligt att förneka att detta påbud finns i de islamiska källorna. En diskussion kan handla om hur tvingande påbudet är, men inte om själva påbudets existens.

En verklighet som visar att en muslimsk kvinna själv väljer att bära huvudduk passar ju inte in i de sekulära teoretiska modeller som säger att en muslimsk kvinna som bär slöja är förtryckt, vilket förmodligen är ett skäl till att just den verkligheten förbigås med tystnad. De svenska och västerländska debattörerna beskriver ensidigt den beslöjade muslimska kvinnan som ett förtryckt offer för en otäck patriarkalisk struktur och underlåter helt att redovisa någon annan aspekt. Därmed ger de faktiskt en felaktig bild och kommer också att göra en felaktig analys. Dessutom förstärker de den generellt sett redan mycket negativa föreställning om islam som sedan länge finns rotad i västvärlden. Dessa debattörer säger sig i ena ändet vara för olika typer av begränsningar och till och med förbud mot slöjan. I nästa ändet säger de sig stödja kvinnans fria val och förefaller att inte uppfatta motsättningen mellan dessa två uttalanden. Jag kan tänka mig att många faktiskt inte heller gör det och att de faktiskt tror att alla beslöjade kvinnor är hunsade och förtryckta offer som inget hellre vill än att lämna på klädseln. Stämmer det är det allvarligt att debattörer har så dålig verklighetsuppfattning och låg kunskapsnivå. Muslimska kvinnor och män som tar tillvarons yttersta frågor på största allvar följer inte islamiska påbud därför att det ger dem makt över andra, utan därför att de har en innerlig gudstro och vill följa det som de uppfattar som Guds vilja. För dem är det mycket kränkande att buntas ihop till en grå förtryckt massa som inte anses förstå sitt eget bästa.

Jag tror att den nedlåtande och förmyndaraktiga ton och attityd som präglar den offentliga debatten om islam samt de grova generaliseringar och bristande kunskaper som utgör basen för dem, är kontraproduktiv och leder in i en ond cirkel. Muslimen

upplever att det svenska samhället inte respekterar honom eller henne som en vuxen människa med en viss livsuppfattning utan tvärtom som att det vill stöpa alla i en viss sekulär form. Han eller hon drar sig därför undan. Det svenska samhället i sin tur inser faran och vidtar åtgärder. Bekymret är att man förlägger problemet till muslimens situation, kultur, värderingar etc. och inte till den bristande ömsesidiga respekten och förståelsen.

En mer fruktbar väg att vandra torde vara att gömma pekpinna i garderoben, respektera troende och praktiserande muslimer för vad de är och acceptera att vissa människors hela liv genomsyras av en religiös praktik. För dem är religionen en livsstil och ett etiskt förhållningssätt och inte någonting som man lämnar hemma när man går till skolan eller till arbetet. Så länge vi har religionsfrihet inskriven i grundlagen kan vi heller inte kräva det. Vi kan inte bestämma hur andra människor ska uppfatta sin religion. Om vi istället intar en respektfull attityd mot muslimens världsuppfattning kommer vi att bemötas med respekt. Genom att på utbildningar och arbetsplatser bereda plats för och respektera människor med andra sätt att leva, ger vi dem också möjlighet att på ett naturligt sätt lära känna och i längden också påverkas av det svenska samhället och s.k. ”svenska” värderingar. Detta kräver förvisso också att svenskarna öppnar sina sinnen och inser att man inte kan fly från dagens globaliserade verklighet. En vän till mig utan några rötter utanför Sveriges gränser och som inte bekänner sig till några icke västerländska värdesystem, sa för några år sedan till mig att ”det är inte invandrarna som behöver integreras, det är svenskarna”. En tanke värd att begrundas.

Tyvärr tycker jag mig ibland i dagens onyanserade debatt istället skymta fröet till någonting som vi skulle kunna kalla en västerländsk sekularistisk eller ateistisk fanatism där sekularismen har blivit en bärande totalitär ideologi.